Lyndon B. Johnson
Bron 1A Galbraith

Fragment uit het boek <u>De overvloedige maatschappij</u> (1958) *door J.K. Galbraith*. *Galbraith is een van de bekendste economen aller tijden.*

´Of het probleem nu de toenemende bevolking is en hoe die in vrede en waardig met elkaar zal kunnen leven, of het schaarser worden van de grondstoffen die de natuur te bieden heeft waar in deze eeuw veel meer van gebruikt wordt dan in alle andere eeuwen bij elkaar, of het probleem dat wij ons niet langer bezighouden met het verwerven van consumptiegoederen, de basisbehoefte van Amerika zal zijn voorraad aan intelligentie en goed onderwijs zijn.´

Lyndon B. Johnson
Bron 1B Trein Great Society

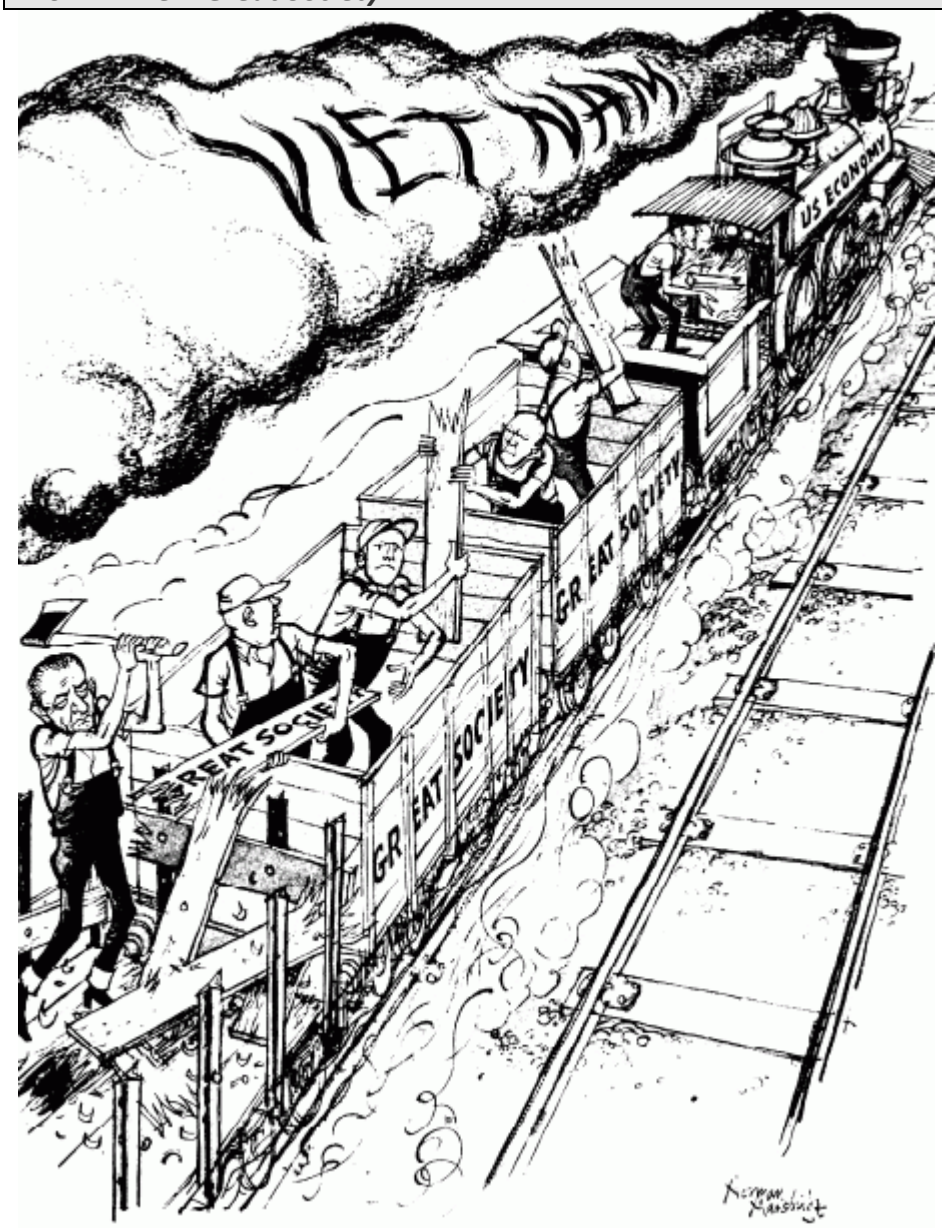

Toelichting
In de rook staat: ''Vietnam''.
Op de locomotief staat: ''US-economy'' (vertaling: ''Amerikaanse economie'').
Op de zijkanten van de wagons staat: ''Great Society''.
De figuur links onder is president Johnson.
Vertaling van het onderschrift: ''De treinroof''.

Lyndon B. Johnson
Bron 1C Treatment

Kenmerkend voor het beleid van Johnson is de enorme hoeveelheid wetgeving geworden die hij door het Congres geloodst heeft. Deze foto gaat over de wijze waarop Johnson dat voor elkaar kreeg:

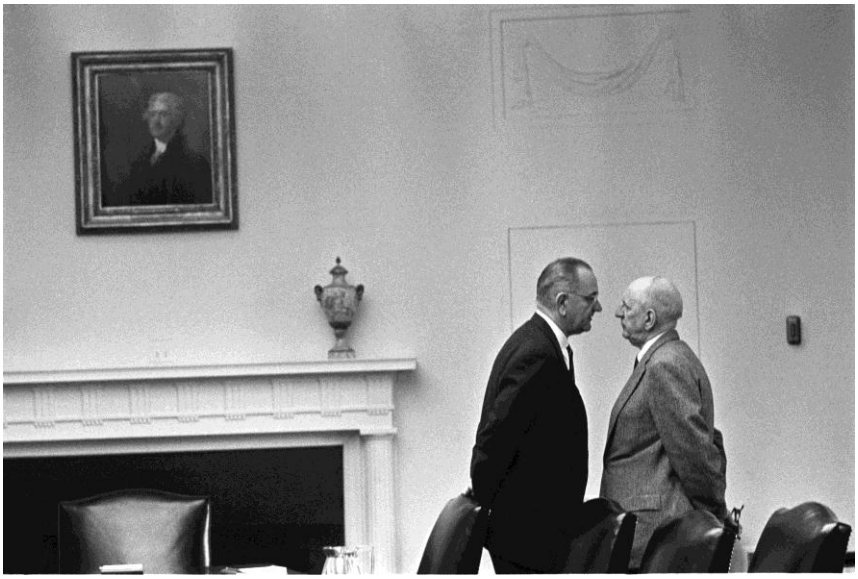

Johnson (links) in zijn kantoor in gesprek met de democratische senator Richard Russell jr. in 1963. Russell was een oudgediende in de senaat en daarvoor gouverneur in Georgia. Hij stelde zich kritisch op ten aanzien van de Civil Rights Act.

Lyndon B. Johnson
Bron 2A Eerbetoon burgerrechtenactivisten

Sage-kapel van de Cornell Universiteit in de staat New York
Onderin het glas-in-loodraam staat:

In memory of James Chaney, Andrew Goodman and our classmate Michael Schwerner who were slain during the 1964 voter registration ride in Mississippi and all others who died for the advancements of civil rights and racial equality in our country, from the class of 1961.

Lyndon B. Johnson

Bron 2B Tonkin

Tijdens de verkiezingsstrijd in 1964 legt president Johnson in New Hampshire de volgende verklaring af over eventuele bombardementen op Noord-Vietnam

Men heeft mij geadviseerd onze vliegtuigen met bommen te laden, en die boven bepaalde gebieden te laten vallen. Het gevolg daarvan, denk ik, zou een uitbreiding en een escalatie van de oorlog zijn en dat zou hierin resulteren, dat wij een groot aantal Amerikaanse jongens een oorlog zouden laten uitvechten, waarvan ik vind dat hij door Aziatische jongens gestreden moet worden, om te helpen hun eigen land te beschermen. En daarom heb ik gekozen om de oorlog niet uit te breiden (…). De Republikeinen onder wie Richard Nixon hebben allen op een goed moment de suggestie geopperd dat het misschien wel juist zou zijn om zich in Vietnam tegen het Noorden te richten. Welnu, voordat men iemand begint aan te vallen en een groot offensief onderneemt, kan men beter eerst in beschouwing nemen hoe men gaat beschermen wat men al heeft.

Lyndon B. Johnson
Bron 2C Radicalisering

Anonieme, ongedateerde beschrijving van de Deacons groep:

De Deacons (pantserwagens) van de verdediging
(Jonesboro, Louisiana)

´Een groep van Afro-Amerikaanse mannen in Jonesboro, Louisiana heeft onder leiding van Earnest ´Chilly Willy´ Thomas en Frederick Douglas Kirkpatrick een groep gevormd om de burgerrechtenactivisten tegen het geweld van de Ku Klux Klan te beschermen. De meeste van deze mannen zijn oorlogsveteranen met frontervaring in de Korea-oorlog en de Tweede Wereldoorlog. De Deacons groep heeft later nog 21 cellen opgericht verspreid over de deelstaten Louisiana, Mississippi en Alabama. De militante confrontatie met de Klan in Bogalusa, Louisiana was bedoeld om de federale overheid te dwingen tot maatregelen in overeenstemming met de Civil Rights Act en de macht van de Klan te beperken.´

Lyndon B. Johnson
Bron 3A Jane Jacobs

´Er is een kenmerk dat nog gemener is dan volstrekte lelijkheid en wanorde. Dat kenmerk is het valse masker van kunstmatige orde die ontstaat door de werkelijke orde te negeren of onderdrukken. De werkelijke orde, het echte leven, probeert juist te vechten voor zijn bestaan en wil opgemerkt worden.´

Jane Jacobs in haar boek Leven en dood van prachtige Amerikaanse steden (1960) waarin zij de negatieve gevolgen van de vernieuwde stadsplanning door Jonhson´s voorganger Kennedy aan de kaak stelt.

Lyndon B. Johnson
Bron 3B Johnson en Roosevelt

1937: Als voorzitter van de Nationale Jeugdregering schudt Jonson (rechts) de hand van Franklin D. Roosevelt. In het midden de toenmalige gouverneur van Texas, James Allred als gastheer van deze bijeenkomst

	Lyndon B. Johnson ***Bron 3C Kritiek door democraten***	

Lyndon B. Johnson

Vragen 1A Galbraith

1p Noem de namen, patijen en regeerperiodes van de Amerikaanse presidenten tussen 1945 en 1965.

Truman (democraten, 1945 – 1953), Eisenhower (republikeinen, 1953 – 1960), Kennedy (democraten, 1960 – 1963), Jonhson (democraten, 1963 – 1968).

2p In zijn programma *The great society* name Johnson voor het eerst in de Amerikaanse geschiedenis een aanzienlijk deel milieuwetgeving op. Geef een verklaring voor het feit dat dit na WO II niet eerder was gebeurd.

De nadruk in eerdere sociaaleconomische programma´s lag nog meer op armoedebestrijding en het zeker stellen van een bepaald welvaartsniveau. Onder Johnson was de welvaart zodanig toegenomen, dat men zich zorgen om de gevolgen van die welvaart voor de natuur begon te maken.

3p Stel je doet onderzoek naar de achterliggende ideeën bij het programma van *The great society*. Is deze bron bruikbaar voor je onderzoek?

Ja, de bron is door een gerenommeerde wetenschapper geschreven en hij legt de nadruk op het belang van onderwijs. Dat sluit aan bij het programma van Johnson.

Lyndon B. Johnson

Vragen 1B Trein en Great Society

1p In augustus 1964 beschoten schepen van de Noord-Vietnamese marine een Amerikaans marineschip. Hoe heette dat Amerikaanse schip?

USS Maddox

2p Het optreden van Noord-Vietnam werd door de Verenigde Staten gezien als een schending van het Handvest van de Verenigde Naties. Toch doet het Congres geen beroep op de Veiligheidsraad om in de Vietnamoorlog in te grijpen. Welke reden had het Congres hiervoor?

In de Veiligheidsraad zou het ingrijpen door de VS met een veto door de Sovjetunie en China geblokkeerd worden.

3p Met deze prent geeft de tekenaar een mening over het verband tussen de binnenlandse en de buitenlandse politiek van president Johnson.
Leg dit uit door aan te geven:
1) (met twee bronelementen) welk oorzakelijk verband tussen de binnenlandse en de buitenlandse politiek van Johnson de tekenaar weggeeft en
2) welk oordeel over het resultaat van Johnsons buitenlandse beleid uit de tekening blijkt.

Lyndon B. Johnson

Vragen 1C Treatment

1p Noem de drie machten van de trias politica en geef bij elke macht aan welke functies / instanties daarbij horen. Ga uit van het federale bestuursniveau van de VS.

Wetgevende macht met Congres (Huis van Afgevaardigden en Senaat), Uitvoerende macht met president, ministers en staatssecretarissen en Rechtsprekende macht met het hooggerechtshof.

2p Het staatshoofd in de VS is de president. Deze heeft als staatshoofd meer macht dan het Nederlandse staatshoofd, de koningin (en ook meer macht dan de minister-president in Nederland).

Noem drie voorbeelden waaruit blijkt dat de president van de VS als staatshoofd meer macht heeft dan de koningin in Nederland.

- *De president van de VS benoemt de leden van het hooggerechtshof*
- *De president heeft een vetorecht bij wetsvoorstellen (dat met 2/3 meerderheid van het Congres overruled kan worden)*
- *De president heeft het recht om zelf leden van zijn regering te benoemen en ontslaan (met enige beperkingen en inmenging van de senaat).*
- *De president mag onder strikte voorwaarden militaire troepen inzetten bij buitenlandse conflicten (Congres binnen 48 uur op de hoogte stellen / niet meer dan bepaald aantal – voor periode niet langer dan 60 dagen met 30 extra voor terugtrekken).*
- *De president benoemt de directeur van de Federale Centrale Bank.*

3p Is deze foto bruibaar als je wilt aantonen dat Johnson zich ongrondwettelijk gedroeg?

Ja, want je ziet dat Johnson buiten het parlement om volksvertegenwoordigers onder druk zet om zijn plannen te steunen (intimidatie door dichtbij te staan, lengte uit te buiten). Volgens de grondwet zou de president via voorstellen in het parlement zijn wetten moeten laten aannemen.
Nee, want je weet op basis van deze foto niet hoe uitzonderlijk deze situatie is. Je kunt niet op basis van een foto zeggen dat Johnson volksvertegenwoordigers onder druk zet.

Lyndon B. Johnson

Vragen 2A Eerbetoon burgerrechtenactivisten

1p Heeft iedere Amerikaan van 18 jaar en ouder automatisch stemrecht?

Nee, je moet je eerst bij het gemeentehuis van jouw woonplaats laten registreren als kiezer.

2p Twee feiten:
1) Begin jaren zestig maakte het zwarte deel van de bevolking 45% van het totaal van de deelstaat Mississippi uit.
2) Slechts vijf procent van de zwarte bevolking in de deelstaat Mississippi staat als kiezer geregistreerd.
Geef een historisch verband tussen deze twee feiten.

Het overgrote deel van de zwarte bevolking in Mississippi stond niet als kiezer geregistreerd, omdat de Ku Klux Klan de zwarte bevolking intimideerde en mishandelde als zij zich wel zouden registreren.

3p In de zomer van 1964 trekt een groep blanke studenten vanuit het Noord-Oosten van de VS naar Mississippi om de zwarte bevolking als kiezers te registreren en voorlichting over het kiessysteem te geven. Twee van deze studenten worden samen met hun zwarte assistent door de Ku Klux Klan vermoord. In de kapel van hun universiteit wordt een glas-in-loodraam geplaatst ter nagedachtenis aan hen.

Leg uit dat:

- Een deel van de zwarte bevolking dit eerbetoon niet echt gepast vond en
- Dat deze aanslag voor de Ku Klux Klan juist averechts heeft gewerkt.
- *Het eerbetoon valt twee blanken en een zwarte jongen ten deel. In de strijd om het kiesrecht waren er in de loop van de tijd al veel meer zwarte slachtoffers gevallen voor wie weinig of geen aandacht was.*
- *Vlak na deze aanslagen neemt het Congres de Civil Rights Act aan waarin de burgerrechten van de zwarte bevolking worden gegarandeerd.*

Lyndon B. Johnson

Vragen 2B Tonkin

1p Onder welke naam is het besluit tot militair ingrijpen in Vietnam door president Johnson bekend geworden?

Tonkin-resolutie

2p Om zijn besluit tot militair ingrijpen in Vietnam door te voeren, haalde Johnson een trucje met de Grondwet uit. Leg uit hoe hij dat deed.

Hij sprak van een beperkte oorlog, maar sprak geen officiële oorlogsverklaring uit. Zodoende hoefde hij geen goedkeuring aan het Congres te vragen.

3p Leg uit dat Johnson de belofte ten aanzien van de Amerikaanse oorlogsstrategie in Vietnam die hij hier doet niet is nagekomen.

Johnson belooft een beperkte oorlog, maar zal op den duur ruim een half miljoen soldaten in Vietnam hebben zitten: de beperkte omvang van de oorlog is snel verdwenen.

Lyndon B. Johnson

Vragen 2C Radicalisering

1p Noem de afkorting en volledige naam van de grootste en bekendste burgerrechtenbeweging in de VS.

De National Association for the Advancement of the Colored People (NAACP)

2p **Twee feiten**:
1) Lincoln werd geboren op 12 februari 1809.
2) De (voorloper van de) NAACP werd opgericht op 12 februari 1909.
Geef een historisch verband tussen deze twee gebeurtenissen.

Lincoln is de president die de slavernij heeft afgeschaft. Als eerbetoon aan hem heeft de NAACP zijn datum van oprichting exact op de 100^{e} geboortedag van Lincoln gezet.

3p **2 Stellingen:**
1)Deze bron is niet gedateerd, maar uit de inhoud is af te leiden dat het gaat om een ontwikkeling uit de regeerperiode van Johnson.
2) Het uitlokken van een reactie van de federale overheid zag deze groep als noodzaak gezien hun ervaringen in de deelstaten. Toon de juistheid van deze beide stellingen aan met behulp van de bron.

1) In de bron gaat het om radicalisering van de burgerrechtenbeweging. Dat kun je zien aan de verwijzingen naar militaire zaken (leden met frontervaring, militante aanslagen, oprichting verschillende cellen). Deze ontwikkeling speelde tijdens de regeerperiode van Johnson.

2)Op lokaal of deelstaat niveau ondervonden de burgerrechtenactivisten vaak tegenwerking van een sheriff of de politie. Op federaal niveau zag men strenger toe op het naleven van de burgerrechten.

Lyndon B. Johnson

Vragen 3A Jane Jacobs

1p Leg uit:

1)Wat de Omnubus Housing Act (1964) inhoudt en

2)Waarom deze past bij de kern van Johnson's binnenlands beleid.

1)Stadsplanning gecombineerd met de realisatie van sociale woningbouw. De stadsplanning om de gettovorming te doorbreken en de sociale woningbouw om het aanbod van kwalitatief goede en betaalbare woningen te vergroten

2) Dit is een onderdeel van de War on Poverty

2p In de VS werden sinds het einde van WO II diverse Housing Acts ingevoerd. Een van de gevolgen hiervan was de opkomst van suburbs.
Leg uit dat deze ontwikkeling zowel het succes als het falen van de Housing Acts aantoont.

Een succes omdat de suburbs voldeden aan de moderne eisen van leefomgeving. De suburbs tonen tegelijk het falen van de Housing Act aan, omdat de nieuwe wijken voornamelijk door blanke gezinnen uit de middenklasse werden betrokken en niet door armere zwarte gezinnen.

3p Jane Jacobs had kritiek op de Omnibus Housing Act.
Leg met behulp van de bron uit:

- Welke kritiek zij in dit fragment op de wet uit
- Of zij, afgaande op latere gebeurtenissen, gelijk heeft gehad.
- *Haar kritiek is dat door de stadsplanning een soort schijnwerkelijkhied ontstaat waarin alles goed en mooi is, terwijl de werkelijke problemen in een stad (het echte leven) niet wordt aangepakt.*
- *Zij heeft gelijk gehad, getuige o.a. de rassenrellen die in de slechtere buurten van Los Angeles ontstaan.*

Lyndon B. Johnson

Vragen 3B Johnson en Roosevelt

De kern van Johnson´s binnenlandse politiek bestond bij zijn aantreden uit twee onderdelen die uit elkaar voortvloeiden. Welke waren dat?

Doorvoeren van The great society (uitbannen van armoede en bewerkstelligen raciale gelijkheid) en daaruit voortvloeiend The war on poverty (wetgeving om de armoede te lijf te gaan).

Stelling: Met zijn binnenlandse politiek stelde Johnson zich als navolger van Franklin D. Roosevelt en Harry Truman.
Geef een argument voor en tegen deze stelling.
Ga telkens op alle drie de presidenten in.

***Voor**: De kern van Johnson´s binnenlandse politiek was The great Society. Dit plan was gericht op armoedebestrijding en raciale gelijkheid. Zowel Roosevelts New Deal als Trumans Fair Deal waren ook gericht op economisch herstel.*
***Tegen**: De Great Society nam onderwijs (en gelijke kansen daarop voor blank en zwart) als uitgangspunt om de economie te stimuleren. De New Deal richtte zich meer dan op onderwijs op het scheppen van banen (bijv. door openbare werken). De Fair Deal had als uitgangspunt de behaalde welvaart in de naoorlogse periode evenwichtiger te verdelen en richtte zich meer dan de andere twee programma´s op de arme onderklasse uit de grote steden.*

Bekijk de bron en leg uit dat:
1)zowel voor- als tegenstanders van Johnson´s *Great Society* deze foto konden gebruiken om hun standpunt weer te geven (laat gouverneur Allred buiten beschouwing) en
2) de invoering van de Civil Rights Act in 1964 als bewijs kan worden gezien voor de stelling dat de *Great Society* succesvoller is geweest dan de *New Deal*.

- ***Voorstanders:** Roosevelt staat bekend als de president die de economische crisis overwon door de New Deal in te voeren. Deze foto drukt uit dat Johnson Roosevelt erg waardeert en zijn politiek zal willen volgen.*
  ***Tegenstanders**: Roosevelt kreeg het verwijt dat hij met de federale overheid veel te veel ingreep in het economisch leven. Johnson met zijn plannen voor de Great Society ging in de ogen van zijn tegenstanders ook van een veel te grote overheid uit.*
- *De Civil Rights Act moest een einde maken aan de achtergestelde positie van de zwarten (en andere minderheden) op scholen, de werkplek en bij kiezersregistratie. Daarmee voldeed het grotendeels aan de invulling van een essentieel onderdeel van The Great Society. De New Deal heeft daarentegen niet geleid tot een machtsverschuiving binnen het Amerikaans kapitalisme, waardoor de tegenstelling tussen arm en rijk kleiner werd, maar wel bleef bestaan.*

Lyndon B. Johnson

Bron 3C Kritiek door democraten

1p Wat is de Voting Rights Bill?

Een wet die de deelstaten verbiedt welke belemmering dan ook op te werpen voor het uitoefenen van het kiesrecht. Sluit aan op het 15^{e} amendement.

2p De Voting Rights Bill wordt als een belangrijk voorbeeld van het succes van The great society gezien. Leg uit dat gebeurtenissen een week na het aannemen van deze wet het tegendeel zouden kunnen bewijzen.

Rassenrellen Los Angeles 1965 vanwege segregatie, achterstandwijken zwarte bevolking. Toont gebrek achtergestelde positie zwarte (stedelijke) bevolking aan.

3p Bij de bron:
Enkele democratische vertegenwoordigers uit de zuidelijke staten zagen in het aannemen van de Voting Rights Bill een breuk met de partijlijn zoals die al sinds de Reconstructie was ingezet.
Leg uit:

- welk bezwaar de zuidelijke democraten tegen de Voting Rights Bill hadden en
- Op welke manier het voorstel van Johnson een breuk was met de koers van de partij sinds de Reconstructie (1865 – 1877).

- *In het wetsvoorstel groeit de federale macht ten koste van die van de deelstaten.*
- *Sinds de Reconstructie kozen zuidelijke vertegenwoordigers voor Democratische kandidaten, omdat zij de macht van de federale staat wilden inperken. Johnson stelt nu als Democraat een wet voor die de federale overheid juist veel macht geeft.*